

На основу члана 147. став 3, члана 150. став 3. и члана 151. став 4. Закона о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/2014) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У О СИСТЕМУ УПРАВЉАЊА У ДРУШТВУ ЗА ОСИГУРАЊЕ/РЕОСИГУРАЊЕ

Уводне одредбе

1. Овом одлуком прописују се начин уређивања система управљања у друштву за осигурање/реосигурање (у даљем тексту: друштво), врсте ризика у обављању делатности осигурања, ближи услови и начин идентификације, мерења и праћења ових ризика и управљања тим ризицима, ближи услови и начин уређивања и спровођења система интерних контрола друштва и услови за поверавање појединих послова друштва трећим лицима.

2. Систем управљања у друштву (у даљем тексту: систем управљања), у складу са Законом о осигурању (у даљем тексту: Закон) и овом одлуком, обухвата следеће функције:

- 1) управљање ризицима;
- 2) систем интерних контрола;
- 3) интерну ревизију;
- 4) актуарство.

Друштво је дужно да обезбеди јасну поделу функција из става 1. ове тачке и спречи сукоб интереса у њиховом обављању.

Овлашћења и одговорности у вези са системом управљања утврђују се тако да запослени који су на оперативном нивоу одговорни за преузимање ризика или управљање њима не могу истовремено обављати послове надзора, односно контроле.

3. Надзорни одбор друштва одговоран је за успостављање ефикасног система управљања којим се обезбеђује управљање пословима друштва у складу с начелом опрезног и савесног поступања, као и за надзор над тим системом, који нарочито обухвата праћење и процену његове адекватности, као и унапређење тог система.

4. Систем управљања треба да буде пропорционалан природи, опсегу и сложености послова који се обављају у друштву, као и величини и организационој структури друштва, обиму активности и врстама осигурања које друштво обавља (начело пропорционалности).

Начелом пропорционалности из става 1. ове тачке друштво се руководи у примени појединачних метода и техника управљања ризицима и у одређивању учесталости и детаљности појединачних анализа пословања ради предузимања неопходних мера како би обезбедило континуитет и законитост у свом пословању.

Врсте ризика у обављању делатности осигурања

5. Друштво је у свом пословању изложено или може бити изложено нарочито следећим ризицима:

- 1) ризику осигурања;
- 2) тржишном ризику;
- 3) ризику неиспуњења обавеза друге уговорне стране;
- 4) ризику ликвидности;
- 5) оперативном ризику;
- 6) правном ризику;
- 7) другим значајним ризицима.

6. Ризик осигурања је ризик губитка или неповољне промене вредности обавеза из осигурања услед немогућности друштва да апсорбује преузете ризике својствене делатности осигурања.

Ризик из става 1. ове тачке нарочито обухвата:

- 1) ризик неадекватно одређене премије;
- 2) ризик неадекватног образовања техничких резерви друштва;
- 3) ризик осигурања који произлази из катастрофалних догађаја;
- 4) посебне ризике животног и неживотног осигурања који произлазе из следећих промена:
  - промене висине, тренда (тенденције) и волатилности (одступања од очекиваног) стопа смртности (ризик смртности и ризик дуговечности),
  - промене висине, тренда и волатилности стопа истека, раскида, обнове и откупа уговора о осигурању (ризик истека осигурања),
  - промене висине, тренда и волатилности стопа инвалидности и болести (ризик обољевања),

– промене момента настанка и учесталости осигураних случајева, као и висине исплате при настанку тих случајева;

5) ризик неадекватне процене ризика који се преузима у осигурање;

6) ризик неадекватног одређивања нивоа самопридржаја друштва или преузимање ризика већих од износа самопридржаја друштва, односно непrenoшење вишка ризика изнад самопридржаја друштва у саосигурање, реосигурање односно ретроцесију;

7) остале ризике осигурања (професионалне и техничке) који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

7. Тржишни ризик је ризик губитка или неповољне промене у финансијском стању друштва који директно или индиректно проистичу из неповољних промена на тржишту, и то пре свега на тржишту осигурања и финансијском тржишту.

Ризик из става 1. ове тачке нарочито обухвата:

- 1) ризик промене каматних стопа;
- 2) ризик промене цена хартија од вредности;
- 3) ризик промене цена непокретности;
- 4) ризик приноса;
- 5) девизни ризик;
- 6) ризик конкуренције;
- 7) ризик неадекватног прилагођавања захтевима корисника услуге осигурања;

8) остале тржишне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

8. Ризик неиспуњења обавеза друге уговорне стране јесте ризик немогућности друштва да у целини или делимично наплати потраживања по разним основима, нарочито услед промене кредитног положаја издаваоца хартија од вредности, односно других уговорних страна.

Ризик из става 1. ове тачке произлази нарочито из концентрације изложености другој уговорној страни, кад је потенцијални губитак толико велики да угрожава солвентност или финансијски положај друштва – ризик концентрације.

Ризик из става 1. ове тачке нарочито обухвата:

- 1) ризик немогућности наплате инвестираних средстава друштва;
- 2) ризик немогућности наплате приноса од инвестираних средстава друштва, односно по основу закупа;

3) ризик немогућности наплате потраживања од друге уговорне стране по основу осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесије;

4) остале ризике неиспуњења обавеза друге уговорне стране који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

9. Ризик ликвидности је ризик немогућности друштва да уновчи своја улагања и другу имовину како би у целини и благовремено подмирило своје доспеле и будуће финансијске обавезе.

Ризик из става 1. ове тачке нарочито обухвата:

1) ризик неадекватног управљања имовином и обавезама (*Asset Liability Management – ALM*);

2) ризик погрешне процене, евидентирања, презентовања и обелодањивања вредности имовине и извора средстава друштва, као и њихових прихода, расхода и резултата пословања;

3) ризик немогућности продаје имовине друштва по књиговодственој вредности, као и немогућности наплате од извршене продаје те имовине;

4) ризик рочне неусклађености средстава и њихових извора;

5) ризик немогућности измиривања обавеза по основу осигурања и по другим основима;

6) остале ризике ликвидности који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

10. Оперативни ризик је могућност настанка негативних ефеката на пословање друштва због пропуста (ненамерних и намерних) у раду запослених и органа друштва, неодговарајућих интерних процедура и процеса у друштву, неадекватног управљања информационам, односно другим системима, као и услед непредвидљивих спољних догађаја.

Ризик из става 1. ове тачке нарочито обухвата:

1) ризик погрешног, односно неодговарајућег избора чланова извршног, односно надзорног одбора, као и лица којима је поверено руковођење појединим пословима друштва;

2) ризик погрешног, односно неадекватног избора, распореда и постављања запослених у друштву (квалификационо и бројно);

3) ризик неадекватне организације пословања друштва;

4) ризик погрешног и економски штетног уговарања послова;

5) ризик превара, злоупотреба и других незаконитих активности лица из одредбе под 1) овог става и запослених у друштву;

6) ризик уговарања, организовања и обављања послова осигурања супротно правилима струке осигурања;

7) ризик одсуства одговарајућег система интерних контрола, процедура и поступака рада;

8) остале оперативне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

11. Правни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал друштва услед пропуштања усклађивања пословања и аката друштва с прописима.

Овај ризик нарочито обухвата:

1) ризик налагања мера, односно изрицања казне од стране Народне банке Србије, односно санкција другог надлежног органа;

2) ризик који потиче од уговора који се не могу у целини или делимично извршити (нпр. ништави уговори);

3) ризик могућих губитака из спорова;

4) ризик од прања новца и финансирања тероризма;

5) остале правне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

11а. Ризик од прања новца и финансирања тероризма је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат, капитал или репутацију друштва услед коришћења друштва (непосредног или посредног коришћења пословног односа, трансакције, услуге или производа друштва) у сврху прања новца и/или финансирање тероризма.

Ризик од прања новца и финансирања тероризма настаје нарочито као последица пропуштања усклађивања пословања друштва са законом, прописима и унутрашњим актима друштва којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно као последица међусобне неусклађености његових унутрашњих аката којима се уређује поступање друштва и његових запослених у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма.

12. Други значајни ризици су остали ризици који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва, а који нарочито обухватају:

1) репутациони ризик, који проистиче из умањеног поверења јавности у пословање друштва;

2) стратешки ризик, који представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат или капитал друштва услед непостојања одговарајућих политика и стратегија друштва, те њиховог неадекватног спровођења, као и услед промена у окружењу у коме

друштво послује, односно изостанка одговарајућег реаговања друштва на те промене;

3) ризике који настају при увођењу нових производа осигурања, укључујући и нове активности у вези с процесима и системима у друштву;

4) ризике који настају по основу послова које је друштво поверило трећим лицима;

5) остале значајне ризике који зависе од природе, обима и сложености пословања друштва.

Управљање ризицима

13. Друштво је дужно да успостави свеобухватно, поуздано и ефикасно управљање ризицима, које је укључено у све његове пословне активности, на начин који му омогућава да управља ризицима из тачке 5. ове одлуке, и то тако да обезбеди трајно одржавање степена изложености ризицима на нивоу који неће угрозити имовину и пословање друштва, односно који ће обезбедити заштиту права и интереса корисника услуге осигурања.

Друштво је дужно да успостави, документује и примењује стратегије, политике, процесе и процедуре за управљање ризицима и обезбеди њихово спровођење.

14. Надзорни одбор друштва доноси стратегију управљања ризицима, као део пословне стратегије друштва, којом се јасно дефинишу управљање ризицима, спремност друштва за преузимање ризика и политике управљања ризицима, а која нарочито садржи:

1) опис ризика којима је друштво изложено или којима може бити изложено, прихватљиве лимите изложености ризицима с проценом способности друштва да поднесе ризик (ризични профил);

2) циљеве и начела политика управљања ризицима;

3) опис система извештавања о ризицима и њиховој међузависности;

4) унутрашњу организацију управљања ризицима са описом обавеза и одговорности запослених и других лица;

5) везу између процене укупно потребне солвентности и ризичног профила друштва.

Надзорни одбор друштва дужан је да измени, односно допуни стратегију управљања ризицима у случају значајних промена ризичног профила друштва и да најмање једном годишње преиспитује ту стратегију, њену усклађеност с ризичним профилем друштва, осталим

елементима пословне стратегије друштва и другим релевантним параметрима.

Стратегија управљања ризицима саставни је део пословног плана друштва.

15. Политике управљања ризицима обухватају барем активности наведене у члану 148. став 2. Закона, у складу с ризичним профилем друштва.

Начин идентификовања, процене и управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма

15а. Друштво је дужно да успостављеним системом за управљање ризицима нарочито обухвати:

- услове и процес именовања лица задужених за извршавање обавеза из закона и других прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, а који су одговорни и за подношење извештаја извршном одбору друштва, као и иницирање и предлагање одговарајућих мера за унапређење система за спречавање и откривање прања новца и/или финансирања тероризма;

- обавезу свих организационих јединица у друштву да лицима из алинеје прве овог става обезбеде помоћ и подршку при вршењу послова из те алинеје;

- процес израде анализе ризика од прања новца и финансирања тероризма, која обухвата и начин на који се та анализа узима у обзир при одлучивању о преузимању других ризика, односно о увођењу нових производа друштва;

- поступке и механизме за откривање сумњивих трансакција и/или клијената и поступке за достављање информација, података и документације надлежном органу;

- вођење евиденција о клијентима, пословним односима и трансакцијама, заштиту и чување података из тих евиденција;

- заштиту од неовлашћеног одавања података о лицима из алинеје прве овог става и других поступака који могу утицати на неометано вршење њихових дужности.

Друштво је дужно да, за потребе идентификовања, мерења и процене ризика од прања новца и финансирања тероризма, изради анализу ризика за сваку групу или врсту клијента, пословног односа, услуге коју пружа, односно трансакције.

Друштво је дужно да обезбеди да процес идентификовања, мерења и процене ризика од прања новца и финансирања тероризма обухвати најмање следеће активности:

- 1) утврђивање прихватљивости клијента према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма при успостављању пословног односа и у току његовог трајања;
- 2) утврђивање категорије ризика клијената, услуга, производа и трансакција према факторима ризика у односу на ризик од прања новца и финансирања тероризма;
- 3) познавање клијента и редовно праћење његовог пословања, укључујући проверу усклађености активности клијента с природом пословног односа и уобичајеним обимом и врстом његовог пословања, као и евентуалну промену његове категорије ризика;
- 4) одређивање производа или услуга које друштво неће пружати клијентима одређене категорије ризика.

Друштво је дужно да при процени изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма нарочито узме у обзир сложеност организационе структуре друштва, број запослених непосредно задужених за обављање послова у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма у односу на укупан број запослених, број запослених који су у непосредном контакту с клијентима, начин организације послова и одговорности, као и динамику запошљавања нових кадрова и квалитет обуке.

Управљање ризицима који настају по основу увођења нових производа

156. Друштво је дужно да управљањем ризицима благовремено обухвати и све ризике који настају по основу увођења нових производа животних осигурања и активности у вези с процесима и системима у друштву, укључујући и ризик од прања новца и финансирања тероризма.

Под новим производом подразумевају се и значајно измењени производи и активности из става 1. ове тачке.

Друштво одговарајућим унутрашњим актима утврђује шта се сматра новим производима (укључујући и значајно измењене производе) и уређује процес доношења одлуке о увођењу тих производа.

Друштво је дужно да, пре увођења новог производа, изврши анализу:

- свих ризика који могу настати као последица тог увођења;

- утицаја тог увођења на ризични профил друштва;
- утицаја тог увођења на могућност адекватног управљања ризицима који настају по том основу.

При доношењу одлуке из става 3. ове тачке, друштво узима у обзир и резултате анализе из става 4. те тачке.

Политика накнада, зарада и других примања

15в. Друштво је дужно да утврди и спроводи адекватну и транспарентну политику накнада, зарада и других примања запослених у друштву.

Сматра се да је политика из става 1. ове тачке адекватна ако испуњава следеће услове:

- 1) заснована је на спровођењу аката пословне политике и пословне стратегије друштва, као и стратегије и политика за управљање ризицима;
- 2) подстиче разумно и опрезно преузимање ризика;
- 3) усклађена је с дугорочним интересима и резултатима друштва у целини;
- 4) обухвата мере за избегавање сукоба интереса.

Друштво политиком накнада, зарада и других примања из става 1. ове тачке подстиче разумно и опрезно преузимање ризика ако узима у обзир унутрашњу организацију овог друштва, као и природу, обим и сложеност свих врста ризика којима је изложено или може бити изложено по основу појединих активности.

Друштво је дужно да обезбеди да систем накнада, зарада и других примања, укључујући и награде и бонусе запослених испуњава следеће услове:

- 1) да је заснован на остварењу пословних циљева и пропорционалан, што подразумева да су накнаде, зараде и друга примања, укључујући и награде и бонусе запослених, усклађени са утврђеним одговорностима, дужностима и пословима лица коме се исплаћују у Републици Србији, као и да се највећи износ средстава намењених за исплату бонуса и награда одређује у складу са степеном остварења пословних циљева друштва (укључујући и знатно смањење или укидање тих средстава, односно њиховог дела који се односи на одређене запослене – у случају да пословни циљеви нису остварени како је планирано);

2) да је усклађен с периодом на који се ризик односи, односно да динамика награђивања одговара том периоду.

Друштво је дужно да обезбеди да политика из става 1. ове тачке буде у складу са одредбама закона и статута, као и пословном етиком, а да накнаде, зараде и друга примања која се исплаћују у складу с том политиком, нарочито ако се исплаћују члановима управе друштва, носиоцима функција система управљања и другим запосленима чије активности могу имати значајан утицај на ризични профил друштва, не угрожавају способност друштва да обезбеди адекватност капитала и испуњава обавезе друштва, нарочито према корисницима услуге осигурања.

Друштво је дужно да политиком накнада, зарада и других примања одреди лица чије пословне активности могу имати значајан утицај на ризични профил друштва, као и критеријуме на основу којих се одређују та лица.

Ако се накнада, зарада или друго примање састоје из фиксног и варијабилног дела, друштво је дужно да обезбеди да ови делови буду у одговарајућој сразмери тако да удео варијабилног дела у укупној накнади, заради или другом примању не подстиче запосленог да излаже друштво прекомерном ризику.

Орган друштва надлежан за успостављање политике накнада, зарада и других примања одговоран је и за надзор над спровођењем те политике.

Одредбе ове тачке сходно се примењују на одређивање накнада, зарада и других примања члановима извршног и надзорног одбора друштва и другим лицима чије активности могу имати значајан утицај на ризични профил друштва.

Услови осигурања и тарифа премија обавезног осигурања

15г. Друштво је дужно да унутрашњим актима посебно уреди процес промене општих и посебних услова осигурања и тарифе премија обавезног осигурања (у даљем тексту: услови и тарифа), а нарочито следеће:

– процес доношења одлуке о промени услова и тарифе, као и уређивање свих чинилаца које друштво узима у обзир пре доношења те одлуке;

- начин (методологију) на који се спроводи анализа оправданости планиране промене услова и тарифе;
- начин на који се проверава усклађеност планиране промене услова и тарифе с релевантним прописима, унутрашњим актима друштва, правилима о управљању ризиком, правилима струке осигурања и актуарске струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком.

Под променом услова и тарифе, у смислу ове одлуке, сматрају се доношење нових услова и/или тарифе друштва којим раније важећи услови и/или тарифа престају да важе или измена/допуна важећих услова и/или тарифе тог друштва.

Друштво је дужно да пре промене услова и тарифе, у складу са актима из става 1. ове тачке, предузме следеће активности и радње:

- да сачини детаљну анализу планиране промене услова и тарифе, која нарочито садржи: упоредни преглед услова и тарифе пре и после те промене, процену оправданости планиране промене услова и тарифе с јасним и детаљним разлозима за промену појединачних одредаба и износа, коришћене механизме формирања промењених износа у тарифи, исказану детаљну структуру трошкова из осигурања и урачунате промене тих трошкова због којих друштво планира промену тарифе имајући у виду да премија осигурања треба да буде сразмерна преузетом ризику, као и процену утицаја промене тарифе на пословање друштва и начин обавештења осигураника о намеравању промени услова и тарифе;
- да сачини сопствену анализу образложеног мишљења овлашћеног актуара о довољности премије осигурања за трајно измирење свих обавеза из уговора о обавезном осигурању и других релевантних елемената тог мишљења пре планиране промене тарифе, као и да с тим у вези анализира оправданост планиране промене тарифе;
- да прибави образложено мишљење организационе јединице у чијем је делокругу контрола усклађености пословања друштва о усклађености промене услова и тарифе с релевантним прописима и унутрашњим актима друштва.

При доношењу одлуке о промени услова и тарифе, друштво узима у обзир резултате анализе, односно мишљења из става 3. ове тачке.

Друштво је дужно да Народној банци Србије достави унутрашња акта из става 1. ове тачке, укључујући и измене и допуне тих аката, најкасније 60 дана пре њиховог ступања на снагу.

15д. Друштво је дужно да обавести Народну банку Србије о планираној промени тарифе премија и премијског система са техничким основама премије обавезног осигурања власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима (у даљем тексту: тарифа премија), најкасније 60 дана пре планиране промене тарифе премија, и да јој уз то обавештење достави планирани нацрт тарифе премија, као и анализе, податке и мишљења из тачке 15г. став 3. алинеје од прве до треће ове одлуке.

Поред документације из става 1. ове тачке, друштво је дужно да достави и друге акте, односно документа којим је утврдило оправданост промене тарифе премија, посебно узимајући у обзир следеће:

- сразмеру узајамних давања у закљученим уговорима о обавезном осигурању из става 1. ове тачке (нпр. имајући у виду податке из претходних периода о односу премије и штета, односу пословно-функционалних прихода и расхода и др.);
- утицај на заштиту права и интереса осигураника и других корисника обавезног осигурања из става 1. ове тачке;
- солвентност и финансијски положај друштва;
- правила о управљању ризиком, правила струке осигурања и актуарске струке, добрих пословних обичаја и пословне етике;
- друге релеватне податке и информације.

Ако је по обавештењу из става 1. ове тачке затражила допуну документације из ст. 1. и 2. ове тачке, Народна банка Србије може одредити одговарајући рок пре чијег истека друштво не може доставити допуну те документације.

Рок из става 3. ове тачке не може бити дужи од шест месеци.

Рок из става 1. ове тачке почиње да тече од дана достављања уредне документације из ст. 1. и 2. ове тачке.

Сматра се да члан извршног одбора друштва нема добру пословну репутацију у смислу закона којим се уређује осигурање у случају да је гласао за промену тарифе премије супротно одредбама ове одлуке.

Сопствена процена ризика и солвентности

16. Друштво је, у оквиру управљања ризицима, дужно да врши сопствену процену ризика и солвентности (*Own Risk and Solvency Assessment – ORSA*), која је саставни део пословне стратегије и која се узима у обзир при доношењу стратешких одлука и при управљању адекватношћу капитала друштва.

Ради вршења сопствене процене ризика и солвентности, друштво је дужно да успостави адекватне процесе за идентификацију, процену, мерење и праћење ризика којима је друштво изложено или може бити изложено, као и за утврђивање укупно потребне солвентности.

Друштво треба да обезбеди укљученост резултата сопствене процене ризика и солвентности у процес одлучивања и планирања пословних активности друштва.

17. Сопствена процена ризика и солвентности нарочито обухвата процену следећих параметара:

- 1) укупно потребне солвентности, узимајући у обзир ризични профил и пословну стратегију друштва;
- 2) обезбеђења континуиране испуњености услова који се односе на адекватност капитала и техничке резерве у складу с прописима;
- 3) одступања ризичног профила друштва од услова који се односе на адекватност капитала а утврђени су прописима.

18. Процена укупно потребне солвентности друштва одражава процену сопственог ризичног профила, адекватности капитала и релевантних мера за управљање ризицима, и она нарочито обухвата:

- 1) значајне ризике који произлазе из активе и пасиве друштва, укључујући и ванбилансне ставке;
- 2) адекватност и функционисање система управљања, укључујући и мере за смањење ризика;
- 3) систем интерних контрола, као и ризике који произлазе из неадекватности тог система и начина његовог функционисања;
- 4) везу између пословног планирања и потребне солвентности друштва;
- 5) идентификовање потенцијалних будућих догађаја и негативних спољних околности.

19. Процена обезбеђења континуиране испуњености услова који се односе на адекватност капитала и техничке резерве у складу с прописима нарочито обухвата:

1) потенцијалне будуће значајне промене ризичног профила друштва и њихов утицај на адекватност капитала, захтевану маргину солвентности, те износ, квалитет и структуру гарантне резерве и гарантног капитала током периода пословног планирања;

2) процесе и процедуре којима се континуирано и адекватно обезбеђују праћење обрачуна техничких резерви, усклађеност тог обрачуна с прописима и идентификовање ризика у вези с неизвесношћу при обрачуна техничких резерви.

20. Процена одступања ризичног профила друштва од услова који се односе на адекватност капитала а утврђени су прописима – обухвата спровођење квалитативне и квантитативне анализе значаја утврђеног одступања од захтеване маргине солвентности.

21. При вршењу сопствене процене ризика и солвентности, друштво идентификује све ризике којима је изложено или би могло бити изложено у пословању – краткорочно и дугорочно.

22. Друштво документује сваку сопствену процену ризика и солвентности, о чему се члановима управе друштва доставља извештај.

Друштво је дужно да о сопственој процени ризика и солвентности сачини извештај који садржи барем квалитативне и квантитативне резултате процене из тачке 17. ове одлуке, са закључцима који су изведени из тих резултата и са описом примењених метода и претпоставки.

Извештај из става 2. ове тачке се не објављује и саставни је део годишњег извештаја о пословању друштва.

Систем интерних контрола

23. Друштво је дужно да успостави систем интерних контрола који обухвата барем управљачке, рачуноводствене, административне и друге процедуре, поступке и радње ради спречавања прекомерне изложености друштва ризицима, као и незаконитости и неправилности у његовом пословању, оквир унутрашње контроле, примерену структуру извештавања на свим нивоима друштва, као и праћење и контролу усклађености пословања друштва.

Друштво је дужно да успостављени систем интерних контрола преиспитује и прилагођава променама у свом пословању, као и да благовремено измени све процедуре и активности друштва за које се оцени да су неадекватне и прилагоди их променама у организацији и пословном окружењу.

24. Систем интерних контрола обухвата контролу активности из пословања друштва, а нарочито:

- 1) праћење усклађености пословања друштва с процедурама, усвојеним стратегијама, актима пословне политике и другим актима;
- 2) процену остварених пословних резултата у односу на планове, као и анализу пословних резултата по врстама осигурања;
- 3) контролу новчаних токова, пословних докумената и система обраде података о пословним променама;
- 4) контролу поступака преузимања ризика и закључивања уговора о осигурању;
- 5) контролу поступака решавања штета и одлучивања по приговорима упућеним друштву;
- 6) предузимање мера за спречавање прања новца;
- 7) откривање и спречавање превара у осигурању;
- 8) праћење наплате потраживања, посебно потраживања по основу хартија од вредности, као и праћење бонитета правних лица у портфељу друштва;
- 9) контролу управљања имовином и обавезама;
- 10) редовну проверу заступничке и посредничке мреже;
- 11) преиспитивање адекватности општих аката и аката пословне политике друштва;
- 12) контролу система одлучивања о појединим питањима и преношења овлашћења за ово одлучивање, спровођења одлука, спровођења правила о неспојивости одређених послова, спречавања сукоба интереса и сукоба делокруга организационих јединица друштва;
- 13) контролу поузданости информационог система и заштиту приступа подацима који се налазе у информационом систему.

25. Извршни одбор друштва најмање једном годишње извештава надзорни одбор друштва о функционисању система интерних контрола и, по потреби, предлаже његове измене.

26. За спровођење система интерних контрола одговорни су сви запослени у друштву, који су дужни да се, при обављању својих задатака, придржавају утврђених процедура, поступака и радњи, као и успостављених етичких и професионалних стандарда обављања делатности осигурања.

Запослени у друштву дужан је да све неправилности које уочи у организацији и систему интерних контрола благовремено пријави члановима управе друштва и руководиоцима, ради њиховог отклањања.

27. Контрола усклађености пословања друштва из тачке 23. став 1. ове одлуке обухвата контролу пословања друштва у складу с прописима и извештавање о томе, процену могућег утицаја промене у правном окружењу на пословање друштва, као и идентификовање и процену правног ризика.

Запослени који обављају послове контроле усклађености пословања друштва дужни су да познају и прате измене у прописима и интерним актима друштва.

Друштво, на нивоу свих организационих јединица, успоставља одговарајуће процедуре које омогућавају континуирано праћење и мерење правног ризика и које су усклађене с прописима и интерним актима друштва, као и с правилима струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком друштва.

Лице задужено за контролу усклађености пословања друштва најмање једном годишње извештава чланове управе друштва о процени могућег утицаја промене прописа на пословање друштва, као и о идентификованим правним ризицима.

Интерна ревизија

28. Друштво је дужно да организује интерну ревизију која је самостална и независна у обављању својих послова, у складу са Законом, овом одлуком, начелима струке и праксом, међународно признатим стандардима и етичким принципима интерне ревизије.

29. Интерна ревизија дужна је да, поред текућих провера, врши и повремене детаљне провере управљања ризицима, система интерних контрола и актуарске функције.

30. Запослени у интерној ревизији имају право увида у све документе друштва и без ограничења врше надзор над његовим пословањем.

Актуарство

31. Друштво је дужно да успостави ефикасну актуарску функцију која, поред послова утврђених прописима, доприноси и ефикасном

спровођењу управљања ризицима, нарочито кад су у питању обрачун захтеване маргине солвентности и сопствена процена ризика и солвентности.

Сматра се да друштво није обезбедило адекватну актуарску функцију у друштву ако овлашћени актуар поступа супротно прописима, правилима струке осигурања и актуарске струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком.

Поверавање послова трећим лицима

32. Друштво може обављање појединих послова потребних за обављање своје делатности уговором поверити трећем лицу (у даљем тексту: пружалац услуга), ако би се тиме смањили трошкови пословања друштва, односно ако би се повећао квалитет обављања тих послова, а узимајући у обзир начело пропорционалности из тачке 4. ове одлуке.

Друштву мора бити омогућено да у сваком тренутку пружаоцу услуге даје упутства у вези с повереним пословима, односно да раскине уговор о поверавању послова када је то у његовом интересу.

Друштво је одговорно за поверене послове, за све поступке пружаоца услуге и за сваки његов пропуст.

Пружалац услуга може бити правно или физичко лице за које је друштво проценило да има одговарајуће квалификације, као и организациону, кадровску и техничку оспособљеност потребну за обављање поверених послова.

Послови из ове тачке могу се поверавати између друштва за осигурање и друштва за реосигурање под условом да су блиско повезани у смислу Закона.

33. Друштво може поверити послове ако то не би довело до следећих последица:

- 1) неиспуњавања обавеза према корисницима услуге осигурања или угрожавања њихових права и интереса;
- 2) угрожавања пословања друштва;
- 3) значајног погоршања квалитета система управљања;
- 4) неоправданог повећања оперативног ризика;
- 5) онемогућавања или отежавања вршења надзора над пословањем друштва;
- 6) сукоба интереса друштва и пружаоца услуга.

34. Друштво је дужно да, пре поверавања послова, процени и документује утицај који ће то поверавање имати на њега, а нарочито узимајући у обзир следеће:

- 1) квалитет пружања услуга корисницима услуге осигурања;
- 2) финансијске резултате, континуитет пословања и углед друштва;
- 3) ризични профил друштва;
- 4) трошкове, солвентност и ликвидност друштва;
- 5) радње које је неопходно предузети у случају прекида или престанка поверавања послова, укључујући и трајање тих радњи и њихове трошкове.

35. Друштво је дужно да при склапању уговора о поверавању послова с пружаоцем услуга узме у обзир ризике повезане с поверавањем послова, као и обим и сложеност тих послова.

Уговор из става 1. ове тачке мора бити састављен у писменој форми.

36. Друштво је дужно да поступак у вези с поверавањем послова уреди интерним актом, који садржи барем следеће елементе:

- 1) разлоге и критеријуме за поверавање послова;
- 2) поступак доношења одлуке о поверавању послова;
- 3) начин процене ризика повезаних с поверавањем послова;
- 4) поступак детаљне анализе и начин избора пружаоца услуга;
- 5) начин управљања уговорним односом с пружаоцем услуга;
- 6) начин праћења изложености ризицима повезаним с поверавањем послова и начин извештавања чланова управе друштва о томе;
- 7) задатке и одговорности организационих јединица или лица задужених за надзор над повереним пословима и за управљање њима, а која морају имати одговарајући ниво знања и искуства;
- 8) поступање друштва у случају превременог престанка уговорног односа, односно немогућности испуњења уговорних обавеза.

37. Друштво је дужно да Народну банку Србије обавести о пословима које намерава да повери пружаоцу услуга, и то 30 дана пре закључења уговора о њиховом поверавању.

Обавештење из става 1. ове тачке садржи резултате процене из тачке 34. ове одлуке.

Друштво је дужно да обавести Народну банку Србије о свакој промени послова из става 1. ове тачке, и то петнаест дана пре те промене, сходном применом става 2. ове тачке.

38. Пружалац услуга коме је друштво поверило одређене активности може те активности поверити другом лицу само уз претходну сагласност друштва, коју оно даје у сваком појединачном случају на начин утврђен тач. 34. и 37. ове одлуке.

Прелазна одредба и завршне одредбе

39. Друштво је дужно да најкасније 26. децембра 2015. године успостави ефикасан систем управљања, изврши сопствену процену ризика и солвентности и усклади уговоре о поверавању послова са одредбама ове одлуке, као и да о томе обавести Народну банку Србије.

40. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о систему интерних контрола и управљању ризицима у пословању друштва за осигурање („Службени гласник РС“, бр. 12/2007).

41. Ова одлука објављује се у „Службеном гласнику РС“ и ступа на снагу 27. јуна 2015. године.

ИО НБС бр. 48
11. јуна 2015. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.

Самостална одредба Одлуке о допунама Одлуке о систему управљања у друштву за осигурање/реосигурање („Службени гласник РС“, бр. 94/2022)

3. Народна банка Србије може тражити од друштва да јој достави образложено мишљење овлашћеног актуара о томе да ли су тарифе премија од аутоодговорности, које су друштва за осигурање усвојила до дана ступања на снагу ове одлуке, обезбеђивале трајно испуњење обавеза друштва из уговора о осигурању пре њиховог усвајања, као и друге релевантне податке у вези с том тарифом.